

UČEBNÉ OSNOVY

Názov predmetu:	Etická výchova			
Ročník:	prvý	druhý	tretí	štvrtý
Časový rozsah výučby:	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne
a) daný štátnym vzdelávacím programom	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne	1 hod. týždenne 33 vyučovacích hodín ročne
b) voliteľný školou				
Stupeň vzdelania:	ISCED 1			
Forma štúdia:	denná			
Vyučovací jazyk.	slovenský			
Vzdelávacia oblasť:	Človek a hodnoty			

Etická výchova

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútorňovanie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

2. CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjajú svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

3. PREHĽAD VÝCHOVNÝCH A VZDELÁVACÍCH STRATÉGIÍ

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci sa naučia porozumieť a naďalej budú rozvíjať:

- sebaúctu a úctu k iným
- sociálne zručností
- interpersonálne vzťahy žiakov
- zvyšovanie odolnosti voči negatívnym sociálno-patologickým, či antimorálnym vplyvom

Komunikatívne a sociálno interakčné spôsobilosti

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **komunikačnej kompetencie** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- diskutovať o probléme, vyjadriť svoj názor,
- vecne argumentovať,
- využívať informačné a komunikačné prostriedky,
- spoluúčast' pri zostavovaní pravidiel pre prácu,
- pracovať v atmosfére úcty a tolerancie,
- posilňovať svoju samostatnosť, sebadôveru a sebaúctu,
- pracovať v skupine a hľadať v nej svoju rolu.

Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **kompetencie k učeniu** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- vyhľadávať a kombinovať informácie z rôznych zdrojov (verbálnych, obrazových, grafických; učebníc, slovníkov, kníh, atlasov, novín, webových stránok...),
- poznávať a postupne operovať so všeobecne používanými pojmami, termínmi, znakmi a symbolmi

- zamýšľať sa nad problémy a formulovať vlastné názory a postoje,
- hodnotiť vlastnú prácu,
- vyhľadávať a triediť informácie podľa zadaných kritérií a efektívne ich využívať v procese učenia, tvorivých činnostiach a v praktickom živote,
- plánovať, organizovať a riadiť svoje učenie, posudzovať pokrok a formulovať p ríčiny neúspechov.

Schopnosť tvorivo riešiť problémy

Pre vytváranie a rozvíjanie kľúčovej **kompetencie k riešeniu problémov** sú využívané stratégie, ktoré majú žiakom umožniť:

- rozvoj kritického myslenia a logického uvažovania,
- vytváranie vlastných názorov na problémové situácie,
- hľadanie variantov riešenia problémov a overovanie správnosti riešenia,
- vyhľadávať informácie vhodné k riešeniu problému,
- samostatne riešiť problémy; voliť vhodné spôsoby riešenia,
- obhajobu vlastných postojov a rozhodnutí.

4. METÓDY A FORMY PRÁCE

Všeobecno-didaktické metódy

- Informačno-receptívna metóda – úvod do nových tematických celkov (fakty, ná zvy, termíny, postupy...)
- Reprodukčná metóda – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zák onov, teórií...)
- Problémový výklad
- Heuristická metóda
- Výskumná metóda
- Clil metóda

Konkretizácia

Metóda výkladu, metóda demonštrovania a pozorovania, sokratovská metóda, prípadová štúdia, metóda riešenia úloh, tutor, kooperatívne vyučovanie

Formy práce

- Metodické formy: rozprávanie, objasňovanie, opis, rozhovor, diskusia, zostavenie plánu, postup činnosti, ukážky riešenia úloh, samostatné štúdium, práce, s IKT
- sociálne formy: frontálne, individuálne, skupinové vyučovanie
- organizačné formy: vyučovacia hodina, projekty, vychádzka, domáca práca, anketa, hranie rolí, didaktické hry, modelovanie situácií, učenie posilňovaním žiaka, vedenie správania, skupinová terapia, kreatívne učenie

5. OBSAH UČEBNEHO PREDMETU

1. ročník

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou• pomenovať dôvody pre vďačnosť, prosbu, ospravedlnenie• podieľať sa na vytváraní pravidiel skupiny	<ul style="list-style-type: none">• rodina, skupina, školská trieda• pozdrav, vďačnosť, ospravedlnenie• pravidlá skupiny

Prvky prosociálneho správania

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• uviesť príklady úcty k rodičom, učiteľom a spolužiakom• vyjadriť adekvátne vďačnosť, prosbu a ospravedlnenie	<ul style="list-style-type: none">• úcta• úcta k rodičom, učiteľom, starším ľuďom, spolužiakom

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • riadiť sa pravidlami skupiny • rešpektovať spolužiakov 	<ul style="list-style-type: none"> • prejavy úcty

Ľudská dôstojnosť

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznať postupne rôzne vlastnosti ľudí • uviesť vlastnosti, ktorými sa odlišuje od iných • poukázať na dôležitosť sebaovládania v medziľudských vzťahoch 	<ul style="list-style-type: none"> • hodnota osoby, moja hodnota, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom • ľudská osoba • sebaovládanie

Pozitívne hodnotenie iných

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba i u spolužiakov • uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov rodiny • zahrať scénu, kde vyjadrí pochvalu spolužiakom 	<ul style="list-style-type: none"> • vlastnosti iných osôb • pozitívne vlastnosti rodinných príslušníkov, spolužiakov • vyjadrenie pozitívneho hodnotenia iných • negatívne správanie a jeho dôsledky

Naša rodina

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> • pomenovať rodinné vzťahy • vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine • uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine • naplánovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny 	<ul style="list-style-type: none"> • rodina a jej úloha v živote človeka • vzťahy medzi členmi rodiny • rodinné pravidlá • komunikácia • pomoc v rodine

2. ročník

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">vysvetliť pojem spolupráca na príkladochzdôvodniť potrebu vzájomného počúvaniarozpoznať vzťah medzi právom a povinnosťouvysvetliť svoje práva a povinnosti v škole i v rodine	<ul style="list-style-type: none">spoluprácavzťahy v triedeprávo a povinnosťpráva a povinnosti v rámci rodiny a triedy

Tvorivosť

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">zhotoviť originálny darček pre spolužiakazahrať pomocou pantomímy rôzne situácievymyslieť spoločne príbeh o svojej triedeoceniť originalitu inýchdoplňovať znenie pravidiel skupiny	<ul style="list-style-type: none">tvorivosťvlastné talentypozornosť, fantázia, úsilie, vytrvalosťprínos tvorivosti (úžitok, radosť, obohatenie iných)tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje

Iniciatíva

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">uviesť príklady iniciatívneho správaniaurčiť oblasť, v ktorej je iniciatívnyzapájať sa do triednych a školských činností	<ul style="list-style-type: none">iniciatíva – ochota, prekonanie lenivosti a obáviniciatíva pri poznávaní nových vecí, pri vytváraní dobra a zabraňovaní zluiniciatíva pri vytváraní dobrých vzťahov v triede i mimo nej

Vyjadrovanie citov

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">opísať jednoduchou formou, čo znamená slovo cityprejaviť svoje city spojené s príjemným i nepríjemným prežívaním formou kresby – „moje city počas dňa“vyjadriť kultivovane svoje cityuviesť, ako vhodnou formou vie vyjadriť city spojené s nepríjemným prežívaním	<ul style="list-style-type: none">cityprežívanie citovcity v rodine, medzi rovesníkmiúcta k osobám opačného pohlaviaúcta k citom iných

Naša trieda

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">rozlíšiť medzi vhodným a nevhodným správaním v triedepredložiť návrhy na zlepšenie súdržnosti spoločenstva triedyprejaviť pochopenie so spolužiakmiprispiieť k dobrej atmosfére v triedevyjadriť svoje pozitívne prania formou kresby	<ul style="list-style-type: none">naša trieda – spoločenstvo detípozitíva a negatíva našej triedyvylepšovanie nášho spolužitiasúdržnosť spoločenstva

3. ročník

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">vyhodnotiť pravdivé informácie o sebepreveriť si informácie o iných	<ul style="list-style-type: none">pravda v živote ľudíotvorená komunikácia – pravdivosť a

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> rozpoznať rizikové situácie a negatívne ponuky zahrať formou scény situácie s negatívnymi ponukami 	<p>objektívnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> zdroje informácií pravda o sebe a jej prijatie, pravda o iných rizikové situácie v živote detí odmietnutie zla a negatívnych ponúk

Vcítienie sa do prežívania iných – empatia

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> uviesť príklady na situácie, v ktorých prejavuje súcitiť a pochopenie poukázať na dôležitosť radosti vo svojom prostredí prejaviť spoluúčasť a pochopenie iných v problémových situáciách 	<ul style="list-style-type: none"> empatia radosť a smútok v živote ľudí súcitiť a spoluúčasť so slabšími, chorými, zdravotne a sociálne znevýhodnenými ľuďmi vcítienie sa do situácie spolužiakov

Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none"> uznať právo človeka na omyl rozlíšiť omyl od zákernosti diskutovať o možnostiach nápravy omylu porozumieť významu odpúšťania a komunikácie v konfliktných situáciách formulovať rôzne typy žiadosti o prepáčenie 	<ul style="list-style-type: none"> právo na omyl omyl a zákernosť odpúšťanie v medziľudských vzťahoch sebaovládanie v konfliktných situáciách upevňovanie vzájomnosti súťaživosť a kooperácia

Pomoc, darovanie, delenie sa

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">vysvetliť rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou pomocouuviesť príklady pomoci v rámci triedy a rodinypomáhať si navzájom	<ul style="list-style-type: none">vnímanie a prežívanie prosociálnostimateriálna a nemateriálna pomocpodelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívuodmietnutie dobra inými

Naša škola

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">vymenovať pozitívne stránky svojej školyuviesť príklad problémov, ktoré sa v škole vyskytujúnavrhnuť svoj príspevok k dobrej atmosfére v škole	<ul style="list-style-type: none">naša školapríslušnosť k našej školeúčasť žiakov na úspechoch i problémoch školy

4. ročník

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatamirozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlaviarozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie	<ul style="list-style-type: none">tolerancia a ústretovosť vo vzťahochZlaté pravidlo mravnostirešpekt a úctarovnoprávnosť mužov a žienkomunikačné zručnosti v medziľudských vzťahochkultivované správanie k osobám opačného pohlavia

Reálne a zobrazené vzory

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkovuviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okoliavyjadriť svoj názor na prečítanú knihu	<ul style="list-style-type: none">vzor správaniakomunikačné prostriedky a ich úlohaprosociálne vzory v okolí dieťaťačitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">uviesť príklady vzájomnej užitočnostivymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostrediapripraviť si iniciatívy na ochranu prírody	<ul style="list-style-type: none">záujmy rozvíjajúce osobnosť človekakvality človeka využité pre spoločné dobrotvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov

Dohovor o právach dieťaťa

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">vymenovať päť práv dieťaťarozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržujú alebo porušujú v jeho prostredívysvetliť potrebu solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich právzapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidarituvymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom	<ul style="list-style-type: none">ľudské práva, práva detídetská prácasolidarita a prijatie odlišnostípovinnosti detí vyplývajúce z ich práv

Náš región – naša vlasť

Jednotlivé výkonové štandardy	Jednotlivé obsahové štandardy
<ul style="list-style-type: none">• priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu• pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu• napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región• zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región• navrhnuť akciu na pomoc svojho regiónu	<ul style="list-style-type: none">• dedina, mesto, región• vlasť, Slovensko• vlastenectvo

Prierezové témy a tematické celky sú podrobne rozpracované v TVVP pre jednotlivé ročníky.

6. UČEBNÉ ZDROJE:

Odborná literatúra:

Ivanová, E. a kol. :Etická výchova pre 1. ročník met. príručka, Bratislava: SPN, 2005

Ivanová, E. a kol. :Etická výchova pre 2. ročník met. príručka, Bratislava: SPN, 2005

Alexeva, S., Vopel, K. W. :Nechaj ma, chcem sa učiť sám, Bratislava: SPN,1992

Pracovné zošity pre jednotlivé ročníky

Didaktická technika:

Interaktívna tabuľa, CD prehrávač, PC s pripojením na internet, dataprojektor, digitálny fotoaparát

7. HODNOTENIE:

Pri hodnotení budeme postupovať podľa Metodického pokynu č.22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaného MŠ SR s platnosťou od 1.5.2011. Hodnotenie je podrobnejšie rozpracované v ŠkVP v časti Vnútny systém kontroly a hodnotenia žiakov.